

Jordanalyser– kvalitet og anvendelse

Vidensyntese om anvendelse af jordanalyser i Danmark og herunder jordanalyseudvalgets anbefalinger om jordprøvetagning, analysemetoder og kvalitetssikring af jordanalyser

Promilleafgiftsfonden for landbrug

På baggrund af en vidensyntese om jordanalyser anbefaler jordanalyseudvalget:

- Kvalitetssikringen af jordbundsanalyser fortsat skal forbedres
- Det bør sikres, at jordbundsanalyser udføres efter veldokumenterede forskrifter
- Metodebeskrivelser til analyse af jord skal løbende opdateres ud fra ny viden
- Der bør sigtes mod stigende anvendelse af internationalt anerkendte metoder.
- Metoden for N-min-analysen anvendt til kvælstofprognosen fastholdes
- Metoden til fosforanalyse fastholdes, men for at minimere den systematiske variation på analysen anbefales indført en korrektion efter referencejordprøver
- Teksturanalysen ændres, så organisk stof i jorden fjernes før en egentlig teksturanalyse

For at sikre kvaliteten og ensartetheden af jordbundsanalyser rettede Videncentret i 2009 sammen med Aarhus- og Københavns Universitet en henvendelse til Plantedirektoratet og Miljøstyrelsen om behovet for en mere formaliseret kvalitetssikring, vedligeholdelse af analyseforskrifter samt udvikling af nye metoder. I begyndelsen af 2010 nedsatte Plantedirektoratet og Miljøstyrelsen et udvalg, der skal give anbefalinger om anvendelsen af jordanalyser for N, P og tekstur i forbindelse med såvel miljøforvaltning som rådgivning omkring planteproduktionen. Udvalget bestod af repræsentanter fra Aarhus- og Københavns Universitet samt fra GEUS. Videncentret var observatør i udvalget.

Jordanalyseudvalget skulle give anbefalinger om:

- Prøveudtagning og forbehandling af jordprøver
- Valg af analysemetoder for N og P og forskrifter hertil
- Kvalitetssikring af jordanalyser
- Retningslinjer for evt. indførelse af nye analysemetoder, herunder
 - Hvilke kriterier skal lægges til grund for at skifte analysemetode
 - Hvordan sikres en forsvarlig overgang mellem gammel og ny metode
 - Evt. harmonisering med andre landes metoder – hvilke og hvordan?

Udvalget har valgt at basere sine anbefalinger på en vidensyntese "[Jordanalyser – kvalitet og anvendelse](#)", som er udarbejdet af eksperter inden for fagområdet.

Vidensyntesen er bygget op omkring fem nøglekapitler omhandlende

- jordprøveudtagning og forbehandling
- analyser af jordens kvælstof
- analyser af jordens fosfor
- teksturanalyse og
- rumlig variation af jordegenskaber.

I disse kapitler er relevant viden om emnerne sammenstillet af eksperter på området. Det afsluttende kapitel er forfattet af jordanalyseudvalget og indeholder udvalgets anbefalinger vedrørende brugen af jordanalyser i rådgivning og miljøforvaltning i Danmark fremover.

Vidensyntesen fokuserer således på tre jordanalyser, men behovet for kvalitetskontrol, vedligeholdelse og fornyelse af metodeforskrifter eksisterer også for alle andre jordanalyser, der anvendes på dyrket jord.

Jordanalyseudvalgets anbefalinger

På baggrund af en vidensyntese "[Jordanalyser – kvalitet og anvendelse](#)" konkluderer jordanalyseudvalget, at jordbundsanalyser stadig vil være centrale ved fastsættelse af behovet for næringsstoffer. Samtidig vil jordbundsanalyser i stigende omfang blive anvendt til at fastlægge, om der sker et tab af miljøskadelige stoffer fra jorden. De metoder, der officielt anbefales, bør derfor altid være metoder, der forventes at dække de aktuelle behov bedst muligt, og som samtidig har en veldokumenteret reproducerbarhed og robusthed.

Forfatterne er af den opfattelse, at der er et stort og akut behov for en indsats, der kan sikre en tilstrækkelig kvalitet af eksisterende og fremtidige jordbundsanalysemetoder, herunder at vælge og løbende opdatere de metoder, der anbefales anvendt i Danmark.

De konkrete anbefalinger fra jordanalyseudvalget fremgår af ovennævnte tekst.